

Zwangerschap en diabetes

We hebben 3 groepen zwangere vrouwen

1. Vrouwen met diabetes type 1 die zwanger zijn.
2. Vrouwen met diabetes type 2 die zwanger zijn.
3. Vrouwen die tijdens de zwangerschap zwangerschapsdiabetes ontwikkelen.

Zwangerschapshormonen → meer insuline resistentie → stijging glycemie!

Wat is het belang van een goede glycemiecontrole bij diabetes type 1 en type 2?

Een normale zwangerschap en bevalling van een
gezonde baby!

We willen complicaties vermijden!

Doelstelling

Vereiste dat er een goede diabetescontrole en **HbA1c < 6%** is **vóór** de zwangerschap.

Tijdens zwangerschap :

stop orale medicatie en incretines

+

start insulinetherapie

Diabetes type 1

Wat is diabetes type 1?

Diabetes type 1 is een **auto-immuunziekte** waarbij het afweersysteem de bèta-cellen in de alveesklier vernietigen, deze staan in voor de insuline productie.

Hierdoor een absoluut tekort aan insuline!

Cellen kunnen onvoldoende glucose opnemen waardoor de glucosewaarde in het bloed stijgt!

Dient altijd behandeld te worden met **insuline** en een **aangepast dieet**. De behandeling met insuline kan via:

- Insuline injecties
- Insulinepomp

Verschillende pompen

Omnipod dash

- Patchpomp
- Pomp is niet verbonden met sensor
- Pomp stopt niet bij lage glycemie

Medtronic 780G

- Pomp met catheter
- Pomp is verbonden met sensor
- Closed loop systeem
- Pomp stopt bij lage glycemie

Diabetes type 2

Wat is type 2 diabetes?

Bij type 2 diabetes is de insuline productie door de bètacellen van de pancreas nog geheel of gedeeltelijk aanwezig, maar is de werking van de insuline ter hoogte van de cellen vaak onvoldoende.

Hierdoor kan de suiker vanuit de bloedbaan onvoldoende opgenomen worden in de cellen en zal de **glucosewaarde in het bloed stijgen**.

Zwangerschapsdiabetes

Wat is zwangerschapsdiabetes?

Elke vorm van hyperglycemie die in de zwangerschap ontdekt wordt, ongeacht of deze na de zwangerschap verdwijnt

EN

Waarbij een vooraf bestaande diabetes werd uitgesloten

Prevalentie : 2-15 %

Risicofactoren

- Obesitas
- Leeftijd
- Diabetes in familie
- VG zwangerschapsdiabetes
- VG kind met hoog geboortegewicht >4kg
- MIU zonder directe verklaring
- Etniciteit
- PCOS (polycysteus ovariumsyndroom)
- Chronisch gebruik corticosteroiden

Enkele cijfers

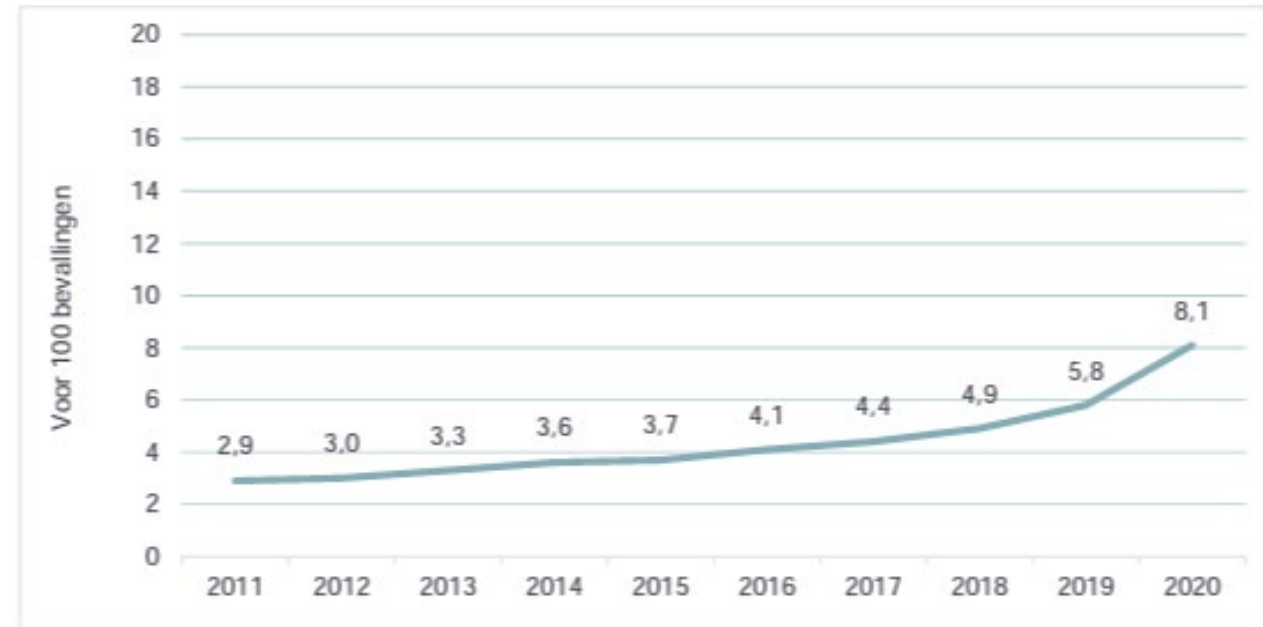

Perinatale gezondheid in Vlaanderen

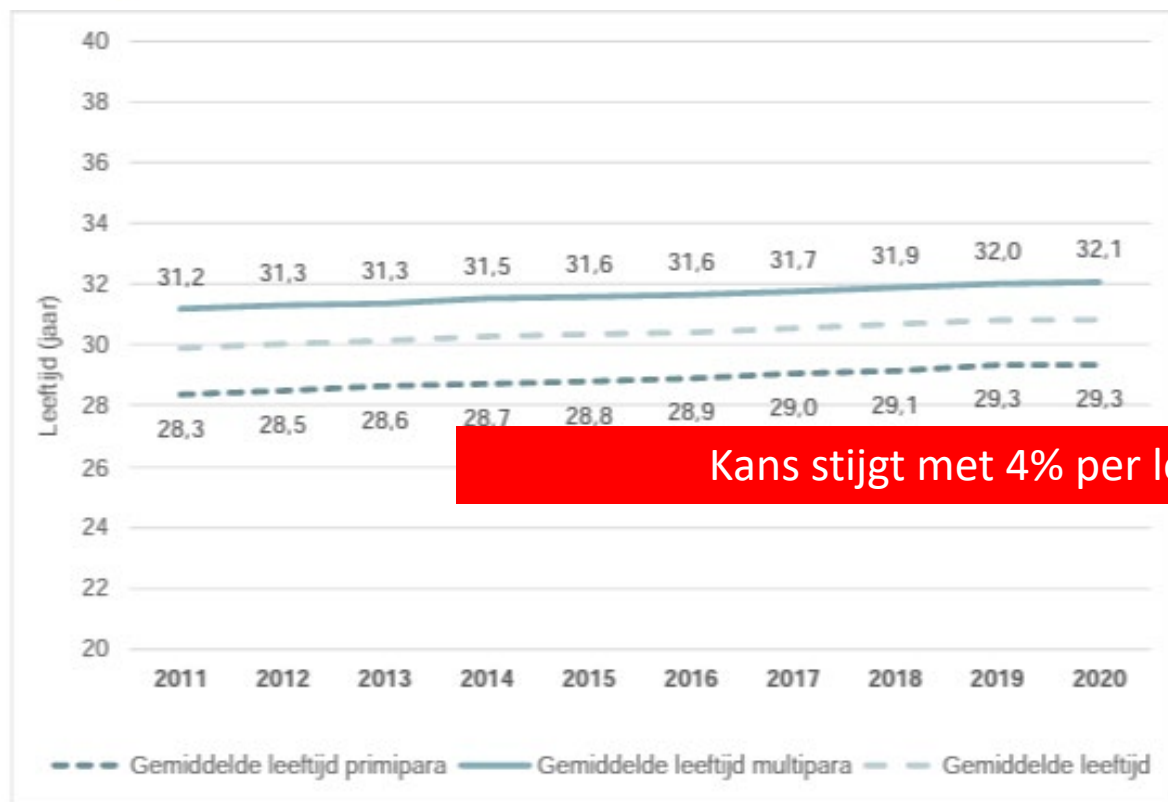
Jaar 2020

Auteurs

Devlieger, R., Goemaes, R., Laubach, M.

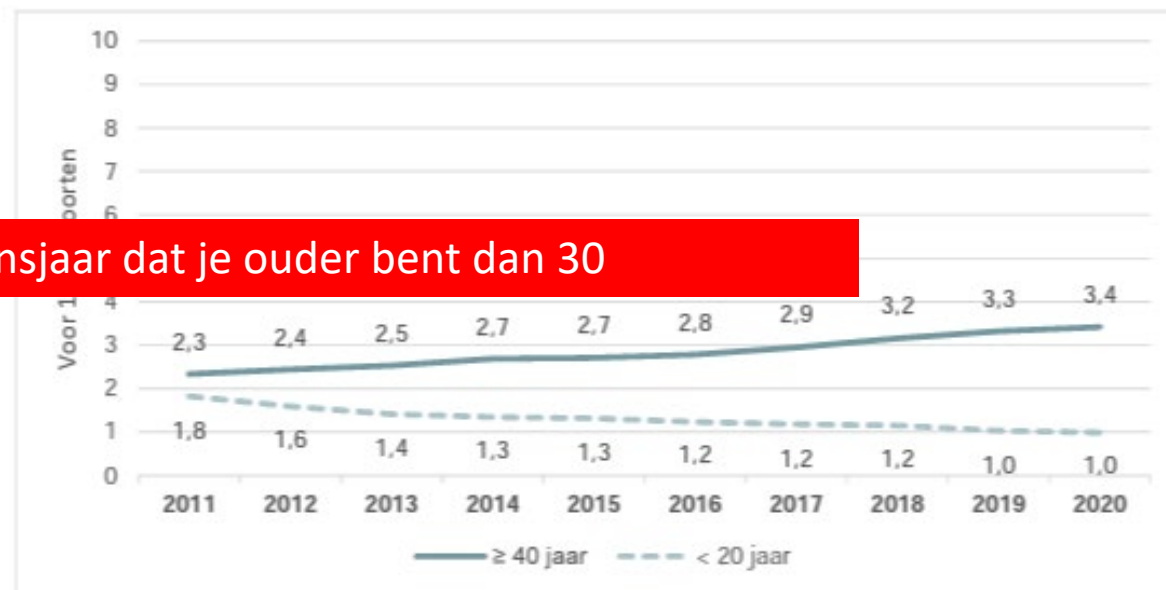

Figuur 7. Evolutie van het aantal gevallen van diabetes, Vlaanderen, 2011-2020, N=643 835

Kans stijgt met 4% per levensjaar dat je ouder bent dan 30

Figuur 2. Evolutie van de gemiddelde leeftijd van de moeder naargelang de pariteit, Vlaanderen, 2011-2020, N=644 837

Figuur 3. Evolutie van de extreme leeftijden, Vlaanderen, 2011-2020, N=644 827

Figuur 4. Evolutie van het aantal gevallen van overgewicht en obesitas, Vlaanderen, 2011-2020, N=667 804

Placenta

→ productie HPL, cortisol, PGF,...

Positief effect foetus

Invloed maternaal metabolisme

→ ° relatieve insulineresistentie

→ verhoogde insulinenood 2-3de trimester

Indien onvoldoende insulineproductie

Hyperglycemie = GDM

Pathofysiologie

Intolerantie voor glucose die optreedt in de tweede helft van de zwangerschap door :

- Zwangerschapshormonen die de gevoeligheid voor insuline doen afnemen
- De pancreas die niet in staat is om voldoende insuline aan te maken

Pathofysiologie

Hoge
bloedglucose
bij de moeder

Zorgt voor extra glucose
bij de baby

Baby maakt meer insuline
aan voor de extra glucose

Extra glucose wordt
opgeslagen als vet

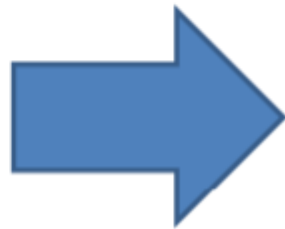
Baby wordt groter en
zwaarder dan normaal:
macrosomie bij
pasgeboren kind (>4kg)

Screening

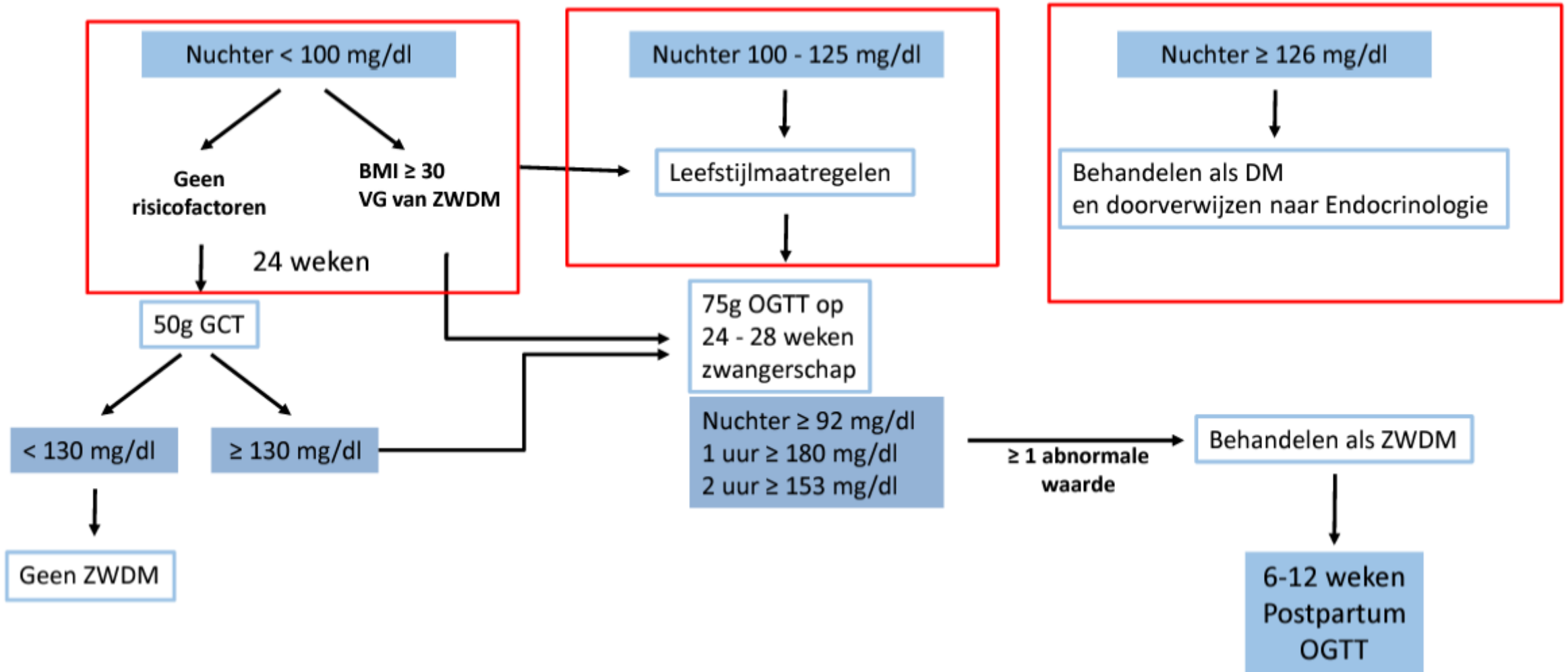
Consensusmeeting on 22-1-2019

Vlaamse consensus van 2019

Vlaamse consensus 2019

Eerste prenatale contact: universele screening

Screenen na bariatrische heelkunde

Sleeve Gastrectomy

Roux-en-Y
Gastric Bypass

Biliopancreatic Diversion
with Duodenal Switch

Adjustable Gastric Band

Suikertest mag niet gegeven worden aan een zwangere met een gastric bypass!

Zeer slechte tolerantie

Moeilijk diagnose te stellen: grote variaties in glucose metingen door vroege en late dumping

→ 7punts dagprofiel

Belang goede glycemiecontrole

- Mogelijke complicaties voor de **moeder**.
- Mogelijke complicaties voor de **baby**.

Belang goede glycemiecontrole

Mogelijke complicaties voor de **moeder**:

Urineweginfectie (> vroeggeboorte)

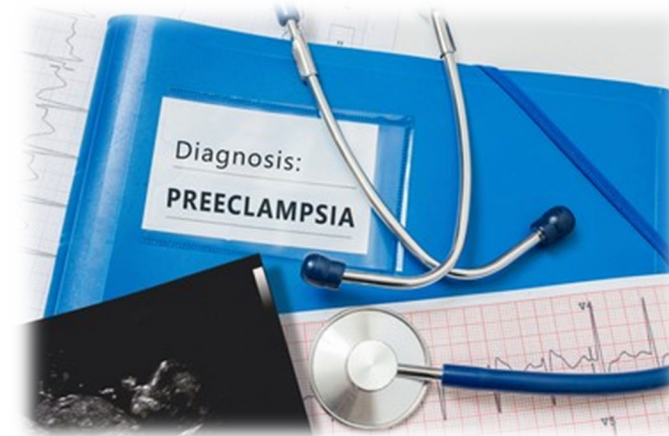
Polyhydramnion met vroeggeboorte

Kunstverlossing / keizersnede

Geboortetrauma

Pre-eclampsie

T2DM op latere leeftijd

Belang goede glycemiecontrole

Mogelijke complicaties voor de **baby**:

Macrosomie

Schouder dystocie

Mors in utero

Neonatale hypoglycemie

Hyperbilirubinemie

Stijging respiratory distress syndrome

Cardiaal hypertrofie

Obesitas en diabetes type 2

6 per 1000 GDM vs 4
per 1000 niet GDM

Slechte glycemie controle

Congenitale afwijkingen?? Lichte toename tgv van miskende type 2 diabetici of maternele obesitas ?

Behandeling

Dieet versus insulinetherapie

→ Cfr Dr Abrams

Follow up in de zwangerschap

GDM goede controle met dieet:

→ **Geen** verhoogd risico op mors in utero
Vanaf 36w wekelijks nazicht

Bij comorbiditeiten / slechte controle / insuline

→ Vroegere en frequentere opvolging

Timing van partus

GDM dieet met goede glycemiecontrole

39 0/7- 40 6/7

GDM insuline of dieet met suboptimale glycemiecontrole (20% boven)

39w 0/7

Slechte glycemiecontrole/complicaties

37 0/7 – 38 6/7

Ernstige complicaties

< 37 0/7

Hoe wordt het behandeld?

Behandeling zwangerschapsdiabetes

- 3 pijlers

1. Dieet.

2. Voldoende lichaamsbeweging.

3. Glucosedagprofiel (4 glycemiemetingen per dag):

- Nuchter
- 1u postprandiaal

- Streefwaarden:

- Nuchter < 90 mg/dl
- 1u postprandiaal (na de maaltijd) < 140 mg/dl

Diabetes dieet

Opstarten diabetes dieet

Diabetes dieet

Vermijden snelle suikers

Voldoende vezels

2-3 stukken fruit verdeeld over de dag en veel groenten (300 g/d)

Voldoende ijzersupplementen

Verhoogde calciumbehoefte

Drink 1,5 l/d

Vermijd overmatig zout en alcohol

Lichaamsbeweging

Zwemmen, wandelen of fietsen

Minstens 3 keer per week half uur bewegen

Bevordert de insulinegevoeligheid

Streefwaarden

Nuchter lager dan 90 mg/dl en
1h na de maaltijd minder dan 140 mg/dl

Behandeling

- Indien glycemie nadien toch nog te hoog: **start insuline.**

Nooit perorale antidiabetica geven!!!

- Intensieve opvolging door:
  - Gynaecoloog (groei foetus)
  - Diabetesteam (goede glycemiecontrole)

Wat na de bevalling?

Wat na de bevalling?

Glycemie controle bij de baby

- Hypoglycemie < 40mg/dl.

Baby is gewend geweest aan hogere bloedglucosespiegel via moeder en dit valt opeens weg

Insulineproductie baby kan nog steeds hoog zijn op dit moment

Zorgt voor hypo

- Zie protocol pediater → hypoglycemie bij neonaten.

Zwangerschapsdiabetes

STOP INSULINE na bevalling!

OGTT 6-12 weken postpartum

OGTT= Orale glucosetolerantietest.

Hiermee kan het risico op pre- diabetes na de zwangerschap onderzocht worden.

Belang van borstvoeding

Borstvoeding heeft een gunstig effect op gewicht en bloedsuiker.

Zeker aanraden voor de eerste 3 tot liefst 6 maanden na bevalling.

BDR (Belgisch Diabetes Register)

Wat is BDR?

BDR = Belgisch Diabetisch Register.

Wat? = Nationaal netwerk van artsen, onderzoekers en medewerkers.

Doel? = gegevens verzamelen van:

Nieuwe diabetici jonger dan veertig jaar.

Eerstegraadsverwanten < 40 jaar.

Een vroege (pre)klinische diagnose mogelijk maken door **screening van pasgeborenen die eerstegraadsverwant zijn van een diabetespatiënt** (nakomeling, broer of zus). Dit kan door **BDR- Neonatale screening**.

BDR

Neonatale screening

Deze screening laat toe de vroege merkers van de ziekte in het allervroegste stadium op te sporen.

Hierdoor kan een **schatting** gemaakt worden van hun **risico** om de ziekte te ontwikkelen.

Pakketje met bloedtubes en formulieren wordt op advies van de endocrinoloog meegegeven met de diabetespatiënt voor bij de bevalling.

Initiatieven van de overheid

Project zoet zwanger van de overheid

ZOET ZWANGER?
WACHT NIET LANGER,
PRAAT EROVER MET JE ARTS.

WAT NA ... ZWANGERSCHAPSDIABETES
WWW.ZOETZWANGER.BE

Project Zoet Zwanger

Na zwangerschapsdiabetes is het risico op diabetes type 2 ongeveer **50%** !

Doel: diabetes voorkomen en vroegtijdig opsporen.

Registratieformulier zwangerschapsdiabetes.

Jaarlijkse controle nuchtere bloedglucose.

Belang gezonde voeding, voldoende lichaamsbeweging, gewichtscontrole/BMI.

Project Zoet Zwanger

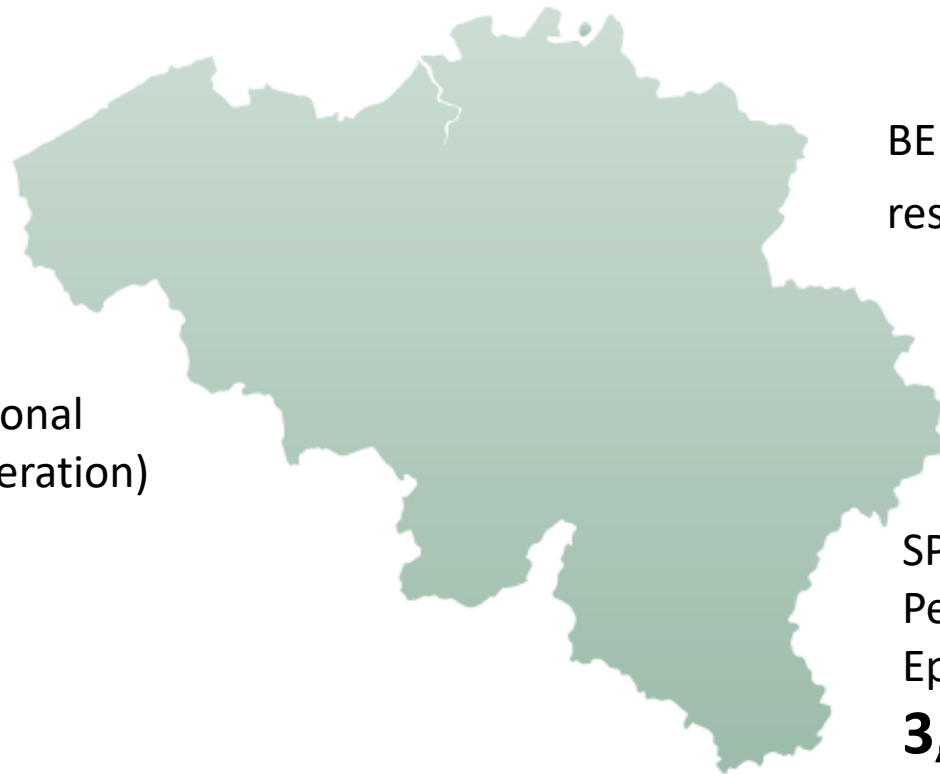
Na zwangerschapsdiabetes is het risico op zwangerschapsdiabetes bij een volgende zwangerschap **50%** !

“Wat leert ons het Project Zoet Zwanger na 7 jaar”

Sabine Verstraete

PREVALENTIE ZWDM BELGIË

IDF (International
Diabetes Federation)
2015: **5,0%**

BEDIP-studie (tussentijdse
resultaat) 2015: **13,0%**

SPE (Studiecentrum
Perinatale
Epidemiologie) 2015:
3,7%

→ geen eenduidige cijfers voor België

Jaarlijkse respons- en screeningsgraad

	Opvolgings- jaar 1	Opvolgings- jaar 2	Opvolgings- jaar 3	Opvolgings- jaar 4	Opvolgings- jaar 5
N vrouwen naar wie een opvolgingsbrief werd verstuurd	4.765	3.561	2.482	1.557	542
Responsgraad	3.547 74,4%	2.419 67,9%	1.542 62,1%	877 60,2%	335 61,8%
Screeningsgraad tov responders	2.390 67,4%	1.502 62,1%	1.060 68,7%	612 69,8%	241 71,9%

Van alle vrouwen die al minstens 5 jaar op rij een opvolgingsbrief hebben ontvangen, heeft

- 75,0% zich minstens één keer laten screenen in de voorbije 5 jaar
- 60,6% zich minstens 2 keer laten screenen in de voorbije 5 jaar
- 46,6% zich minstens 3 keer laten screenen in de voorbije 5 jaar
- 34,0% zich minstens 4 keer laten screenen in de voorbije 5 jaar
- 18,3% zich jaarlijks laten screenen

Cumulatief risico op (pre)diabetes

Cumulatief risico (pre)diabetes

- *Na 1 jaar is 3,1% op diabetes en 3,4% op prediabetes*
  - *Na 6 jaar 7,3% diabetes en 27,4% prediabetes*
- Na 6 jaar heeft bijna 35% afwijkende glycemiewaarden (gestoorde waarden of diabetes) gerapporteerd.*
- **Unieke kans** voor vrouw en huisarts om hier vroegtijdig op in te spelen en zo een verdere evolutie en/of verwikkelingen te voorkomen.*

E-learning

Diabetes en zwangerschap en zwangerschapsdiabetes

Vragen?

